

En beretning skrevet af Ole Jespersen:

Mit barndomskvarter

I 1949 flyttede jeg og min lillebror Mogens sammen med mine forældre til Grønhøjgade 19 1. sal.

Vi flyttede fra stuehuset på Vejen Gård, som jeg husker som en rotterede. Siden er bygningen dog blevet renoveret flere gange.

Vejengaard

Grønhøjgade 19 var efter datidens forhold en ganske udmærket lejlighed, men stedet blev nok betragtet som værende et rabarber-kvarter. Vejen Kommune ejede huset, hvor nr. 17 og 19 er sammenbygget. Det var ret nyt dengang.

Lejlighederne var indrettet med en fælles forgang, hvor en trappe førte til lejligheden på 1. sal. Der var stue, køkken, soveværelse og et børneværelse. Derudover var der fælles bryggers/vaskehus og et tørvehus til hver lejlighed. Der var gammeldags komfur i køkkenet og kamin i stuen, hvorfra der var en rist i muren ind til værelserne. Vi fyrede mest med tørv, som min far selv havde gravet i Gammelby Mose. Komfuret i køkkenet blev om sommeren erstattet af et par gasblus. Om vinteren var der koldt, og det bedste sted var køkkenet, hvor vi børn blev vasket i en zinkbalje. Begrebet isolering var ikke almindeligt dengang.

Min lillebror og jeg kom altid tidligt i seng. Der kunne vi overheøre hinanden i Europas hovedstæder eller tælle marmorkugler eller hønseringe. Vi lå i den samme seng, så vi kunne varme hinanden.

Der var ikke noget badeværelse, kun toilet med træk og slip ude på gangen.

Når vi skulle rigtigt i bad, kunne man leje baderummet på Bakkely Skole til små penge.

Senere blev vi jo badet, hver gang vi havde gymnastik i skolen, og når vi var til fodbold-træning ovre ved den gamle Vejen Hal. Tørvene blev med tiden udskiftet med cinders, som vi købte hos Karl Bilgrav Larsen i Øster Alle. Så blev der plads til en gris i tørvehuset, hvor den skulle æde sig tyk og fed. Den havde vi fælles med Hans og Anna Jensen som boede i stueetagen. Grisen havde mor og Anna tjent ved at samle kartofler på en ejendom på Vejen Knude. Grisen som var en so, kaldte vi Mads. Den levede lykkeligt og uvidende om sin senere skæbne, og blev fodret med køkkenaffald. Da den blev slagtet kunne vi børn ikke spise den, da Mads efterhånden var blevet vores kæledyr! I starten vi boede der kan jeg huske, når Madsen

Grønhøjgade 17 – 19

og hans sønner kom med skraldevognen. Den var hestetrukket og var indrettet således at skraldemanden kom gående med skraldespanden på den ene skulder, så kunne den tømmes ved et lille vip med skulderen. Det må have været hårdt arbejde, især om vinteren, når der var aske og

cindersrester i spanden. Senere anskaffede Madsen sig en lastbil, men arbejdet var hårdt alligevel og den firkantede zinkspand skulle ofte bæres helt omme fra baggården. Dengang fik man mælken leveret helt hen på trappen, og skulle man have andet end sødmælk såsom piskefløde, kærnemælk eller andre mælkeprodukter var mælkehandler Chr. Jensen altid til tjeneste. Han drev et mælkeudsalg sammen med fru Jensen i Søndergade lige over for Bakkely Skole. Jeg kan huske at når mælken havde stået på trappen et stykke tid, samledes fløden øverst i flasken. Det var ikke ligefrem letmælk man fik. Skummetmælk eller vullen sendte mejeriet tilbage til landmændene, som hældte det for grisene.

Fiskehandler Lambech kom en gang om ugen, og når han stod henne ved Grønnegade og råbte fææææsk, så kunne det høres en hel kilometer væk. I øvrigt brugte han 2 store hunde til at trække en tohjulet fiskevogn. For os børn var det et dejligt sted at bo, der var altid nogle at lege med, og dengang var de fleste mødre jo hjemmegående, hvor de passede hus hjem og børn, og faderen arbejdede for at tjene til dagen og vejen. Der var trygge rammer til frit at boltre sig.

Grønhøjgade var ikke asfalteret på det tidspunkt, så vi snoede os udenom vandpytterne, når vi spillede fodbold. Et par sten som målstolper og en kasseret tennisbold, så gik den vilde jagt i timevis, indtil mor råbte ud af vinduet, at der var spisetid.

I den ene side af Grønhøjgade var der et græsareal, hvor der stod nogle træer. Der var et par meter op til de første grene, men vi klatrede let op af stammerne. Klokkeren 12 var der middagspause, både i skolen og på fabrikkerne. De største fabrikker havde en fabriksfløjte eller en sirene, som vi tydeligt kunne høre. Vi kunne også let kende dem fra hinanden. Klokkeren 17 fløjtede de igen til fyraften. Viktor Lindberg i Øster Alle udlejede vaskemaskiner, som han leverede med en rummelig varevogn. Mor og Anna lejede den altid sammen, når der var storvask

En dag jeg gik ovre på Kærklintgårds marker kunne jeg høre et velkendt vræl. Det var Mogens, der var meget pilfingret, som havde fået fingrene og hele armen i vridemaskinen, som sad øverst på vaskemaskinen. Anna, som havde køkkenen lige ved siden af vaskehuset befriede ham hurtigt, men han rørte den aldrig siden! Medens vi boede der blev der bygget 2 nye huse. Nr. 4. og nr. 5A. Vi hjalp murer List lidt med at grave kalkkule og blandede mørtel i blandemaskinen.

I nr. 7 boede Rasmus Simonsen, en gemytlig ældre mand. Han havde kun et par tænder tilbage, men lige nok til at holde piben i munden. Han var dygtig til at restaurere gamle cykler, og når de stod nymalede der, var det næsten som at få en ny cykel. Men når vi havde haft dem under behandling i et års tid var de slidt ned. Så endelig var der Møller Frederik, som huserede henne for enden af gaden. I vinterhalvåret kørte han gaden helt op, med sin hestevogn. Han skulle jo transportere byggematerialer til hans "hotelbyggeri", som han havde store visioner for. Frederik var ikke helt almindelig, men vi børn havde meget sjov med ham.

Møllefrederiks slot personer:

?,?

Chr.+++ Søborg

Frederik Petersen

Vagner Jespersen

?

Arne Pedersen

Der hvor digterkvarteret nu ligger havde Kærklintgård sine marker. Gården ejedes af en flink gårdmand, som hed Holm. Langs med baghaverne i Grønhøjgade gik der en markvej, som gav

adgang til markerne. Da jeg var ca. 7 år fik jeg interesse for, hvad der skete på markerne, og en dag hvor der skulle køres korn ind, blev jeg sat op på en grå Ferguson traktor for at køre frem. Køre frem bestod i, at køre hen til næste skog, hvor kornnegene var samlet, for at stå til tørre. Det befriede Holms medhjælpere for at skulle springe op på traktoren hver gang. Senere blev det til mange flere opgaver for både min lillebror Mogens og jeg. Vi deltog i roeoptagning, kørte staldgødning ud på markerne, hentede roer fra roekulerne og deltog i mange af de opgaver, der var på sådan en gård. Det skete også en gang imellem, at vi blev belønnet med et par kroner. Det var i øvrigt lærerigt at opleve livet fra landbrugets side. For enden af Grønnegade havde Bakkely Skole sin boldbane. Der var et stort græsareal til fodbold og håndbold. Det blev også brugt til atletik, hvor redskaber som spyd til spydkast, diskos, kugler til kuglestødning og flere andre ting, var anbragt i et træskur i det sydøstlige hjørne, hvor der også var omklædningsrum. Det var i det hele taget en dejlig tumleplads, hvor der altid var mange børn. Det var heller ikke så dårligt med den gamle skøjtebane lige ved siden af. Det var et rigtig godt sted, da der ikke var dybere end 50 cm. Det skete jo af og at vi plumpede igennem isen. Skøjtebanen blev siden flyttet til Præstevænget, hvor vi selvfølgelig også tog ned. Den gamle skøjtebane blev brugt til ridebanespringning. På den gamle skøjtebanes 3 sider var der en kanal, som måske har tjent som afvanding af Vorup mose, som jeg mener, har ligget i dette område. Denne kanal blev om sommeren brugt til at sejle med tømmerflåder. Min yngste farbror og hans kammerat var meget fantasifulde. De lavede blandt meget andet en båd af grene og sækkelærred, som blev tjæret af flere omgange. De lavede også flitsbuer af asketræ og murersnor købt hos købmand Viggo Madsen. De lavede mange ting selv, bl.a. stenslynger, hvor gummiet kom fra gamle slanger til bilhjul fra Ford, som lå ved Askovvej. På et tidspunkt midt i halvtredserne begyndte man at grave ud til Grønnegården. Overskudsjorden fra kælderen blev kørt op i en lille sø i det vi kaldte for Lille Anlæg, syd for jernbanen. Jorden blev transporteret af vognmand Frode Petersens lastbiler, som havde tiplad, det var spændende at se på, især når bilerne sad fast, når de skulle derfra igen. De var jo nødt til at bakke halvvejs ud i søen for at læsse af. De klarede let selv problemet ved at spænde en anden lastvogn foran og trække den op. Det hele blev jo ikke ringere af at vi skulle flytte ind i Grønnegården, når det var færdigt. Det blev helt fantastisk! Der var jo centralvarme i alle rum, og der var badeværelse med varmt vand. I det hele taget nogle skønne lejligheder efter datidens forhold. Vi flyttede ind som de første.

Grønnegården

Men glæden blev kort, for efter et år fik vi at vide at vi skulle have en lillesøster. Så havde mine forældre ikke råd til at bo der mere. Vi flyttede til Rolighedsvej 5, hvor det var lidt billigere at bo. Den nye lillesøster blev i stedet til en lillebror, men den nye adresse var også et dejligt sted for os børn. Min far arbejdede på Brønds barnevognsfabrik, der lå lige om hjørnet og Bakkely Skole lå jo stadigvæk tæt på.

Frk. Poulsen var min første lærer for klassen 1. B i skolestuen på 1. sal tv. Med udsigt ud over skolegården. Der var også frk. Madsen og frk. Ponthoppindan, kaldet frk. Torp. De havde de andre første klasser. Det hele blev slået sammen i 3. Klasse, hvor lærer Alfred Sørensen tog over, vi var næsten 40 elever i klassen. Thor Rudkjøbing var Bakkelys skoleinspektør.

På Rolighedsvej var der stadigvæk mange skolekammerater lige omkring en. Der var altid liv, og der var mange børn og lege med. Vi spillede næsten altid fodbold, tørrestativerne var glimrende målstolper, og som noget usædvanligt dengang var der 2 piger som ofte spillede med. Det var Ester Leth og Grete Lundh. Hvis en uheldig bold havde forvildet sig ind gennem vores vindue, var det aldrig os selv der var afsender, men naboens barn, (datidens forsikringssvindler) og omvendt.

Der var aldrig problemer med at låse sig ind, hvis der ingen var hjemme. Nøglen hang i en snor, så man kunne få fat i den gennem brevsprækken. Det var jo en glimrende ordning, lige bortset fra at næsten alle beboere brugte samme metode! Svend Clausen i nr. 7 var vicevært. Han passede fyret og området omkring hele den gamle blok. Henne i Solgården havde de deres egen vicevært, som vistnok var Adolf Thye, som også var postbud. Dengang var der både købmand og mælkeudsalg henne på hjørnet af Solgården. I mælkeudsalget kunne vi købe en rund is for 20 øre, med chokolade på kostede den 25 øre. En sodavandsis, en såkaldt bomber, kostede 15 øre. Fru Jensen drev mælkeudsalget, hvor man også kunne købe pisket flødeskum. Ingrid og Arne Jepsen drev købmandsbutikken, som senere overtog mælkeudsalgets areal. Vores købmand var Astrid Schmidt. Hendes butik lå lige over for skolen. Hendes mand William, var ansat på Brønds barnevognsfabrik, men kom senere hjem og hjalp hende. Først blev jeg bydreng der, hvor jeg kørte varerne ud på en såkaldt Long John. Den kunne laste 2 kasser øl (2 x 50 stk) og 4 kasser tomme flasker, når jeg havde returgoods med fra Ulldals Jernstøberi. Senere blev Mogens også bydreng i forretningen. Vi kunne tjene til et par nye sko og lidt lommepenge. Mogens kom i øvrigt senere i lære som købmand, efter at sønnen Preben Schmidt havde overtaget forretningen, som kom til at hedde Prebens Kolonial. Vi havde kontobog, hvor varekøbet blev skrevet ind og betalt hver fredag, når min far havde fået ugeløn. Mogens og jeg blev som regel sendt hen for at betale, for så fik vi et kræmmerhus med bolsjer. Det var dejlige mennesker. Dengang var der også noget der hed kredit. Det skete jo, at man ikke kunne betale hele beløbet. Så blev det manglende bare udskudt til næste fredag. Jeg husker en gang, måske da Fru Schmidt blev 50 år, blev hun omtalt i avisen som Grønnegades gode fe. Hun stod jo bl.a. for indsamling til runde fødselsdage, sølv – og guldbryllup osv. Det er alt sammen noget som tiden nu er løbet fra.

1957 flyttede vi til Vejen Store Vandmølle, hvor min far var blevet fiskemester.

Skrevet af Ole Jespersen år 2015

